„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
за четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
за 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин. на пола године 16 дин. на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте сваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 21. У Новом Саду у уторак 9. фебруара 1888. ГОДИНА XXIII.

ТИСИНИ РАЧУНИ.

Пред нама је државни обрачун за прошлу годину. Кад се сазнало, колико је новаца ушло у државну благајну последње четврти у прошлој години, а колико се опет издало, саставио се државни обрачун за целу прошлу годину, т. ј. Тиса је као министар финанција показао рачуне: колико је целе године ушло новаца у државну благајну, а колико се опет из те благајне издало.

Човек се интересује о примању и издавању ма најмањег каквог друштва, јер по томе се више пута може сазнати, како једно или друго друштво стоји: да ли добро или рђаво. А како ли се човек тек мора интересовати, колико је новаца пало у државну благајну, а колико се опет из ње издало!? Заиста лепо је видети оне силне цифре што у милијуне броје, тим лепше још, што те цифре обележавају материјалну снагу једне државе, што те цифре значе, колико је један народ материјално јак и снажан. Јер најпосле ма како било: ма како велике и грдне цифре биле, што означују издавања и примања, нека су оне само на крају крајева једнаке, па је добро.

Баш ово последње важи за нашу земљу, за Угарску. Ма како да су терети велики, који имају народи у Угарској да подносе, ма колико они превазилазили порезну снагу народну, може бити да би се поред тога још радовали, само кад би видели, да је остало при томе: да се и потроши толико, колико се и примило. Но народи су у Угарској још далеко од тога, а што је најгоре, они се све више и више удаљују од онога жељног часа, где би могли рећи: Угарска исто онолико троши, колико и прима. Јесте. У Угарској порезни извори сасушују већ, а терети бивају опет све већи и већи, и поред свег тога, сваке године изађе, да влада више потроши него што прими, више, него што мисли и сама да ће потрошити. Она, дакле, сама себе вара, па само је то доста, па да се сваки баци у бригу, при помисли, докле ћемо најпосле дотерати. Није само доста, што нам каже у напред; толико ћу мање примити него што ћу потрошити, него још кад година изађе, она дође па каже, да је преко свога рачуна још више потрошила.

Лане, у ово доба од прилике, рекло се, да ћемо за годину 1887. имати дефицита нешто више од 22 милијуна форината; сад пак уједанпут излази, да смо у истини имали дефицита 34 милијуна форината. То је за неких 12 милијуна више него што је било одређено по прорачуну.

Разуме се, Тиса се правда, па вели, да је прорачун зато прекорачен, што је прошле године морало изванредно да се изда 15 милијуна за војску. Само што то није никакво оправдање. Од непосредне порезе пало је 95 милијуна форината, а то је скоро онолико колико се лане узело у прорачун; од железница пало је за $^1/_2$ милијуна више; државна се добра на врат на нос продавала; држава је престала са великим инвестицијама, па ипак имамо мањка 34 милијуна.

По свему томе Тиса неће моћи искупити своје обећање, да ће васпоставити равнотежу у угарским финанцијама, да дођемо једном у тај срећни положај, да држава исто онолико потроши, колико прими. Нећемо да кажемо, да он то не покушава, али баш ти му покушаји говоре, да о равнотежи не може бити говора код нас не кад истекне ова десетина година, већ и доцније. Ето он повисује порезе, удара нове намете, па опет све бадава; место да можемо рећи, да ће дефицита тако скоро нестати, ми видимо да ће он још дуго и дуго бити наше зло, а по овој Тисиној финанцијској политици, да га никад неће ни нестати.

Питање је само, хоће ли народи у Угарској још дуго моћи да подносе ове терете, јер овако, као што је данас, порезна снага народна мора једном издати. А шта ће онда бити? . . . .

≃

Народна забава у Новом Саду.

Ко нема никога, нема ни рода ни помозбога да се брине о њему, нека дође само у Нови Сад. Та овде и противници воде бригу о човеку. Приређивачи „народне забаве“ могли су то најбоље увидети. Ни матере, ни жене, ни браћа, ни сестре нису се о њима толико бринули, као господа противници. Поверљиво су шапутали на уво, како је најбоље седети с миром, јер господа приређивачи могу бити затворени. Па се и иначе могу догодити чуда. Певачко друштво може бити уништено ако пева, јер су данас таква времена, да ће се рећи, како су певачи прекорачили делокруг свој, што су — певали. „Народног Пријатеља“ су спаковали у сандук, па су га послали у Будимпешту, а зар се то не може десити и „народној забави“. Та ко сме рећи да се не може догодити сваштa? Ко то сумња, тај сумња у моћ власти, а то је кажњиво, забрањено . . .

Него су и ти приређивачи били баш неучтиви. Ни да су се осврнули на тако пријатељске и „благонаклоне“ савете. Одржали су народну забаву и — осташе живи. Но неко чудо се опет зато догодило. Ни је била у граду Варадину војска у приправности, ни је дошла гомила пандура, ни је дошла у дворану цела славна варошка капетанија. Ништа од свега. Баш се види, да је власт у стању сваштa учинити. Забава прође мирно, она доби облик онаке забаве, као што су забаве у свој Угарској, а само је зависило од наше власти, па би била у Варадину војска у приправности; у ходнику би стојала гомила пандура; у дворани би се наместио цео полицијски апарат, и онда би о том знао и војени министар у Бечу и свуда би се писало и причало, како се спремило нешто страшно, али хвала нека је пажњи власти, јер је она својим мерама предупредила сву опасност, која прећаше „мирним грађанима Новог Сада, па и — држави“.

Но хвала и власти и приређивачима, Нови Сад је прошао на миру.

* * *

Дворана српског народног позоришта беше дупком пуна. Лапавица, блато и управитељ српске новосадске гимназије извукли су приређиваче забаве из велике неприлике. Да не беше на дан забаве грдна лапавица, дошли би многи стравци из околине, а да не беше г. управитеља српске гимназије, дошло би врло много ђака да чују гуслара, свирку и певање . . . Но г. управитељ је забранио, лапавица је спречила и тако није било одвише препуно, т. ј. није се морао нико натраг вратити.

Дворана беше дупком пуна . . . Па каква публика? Ту се слободно може рећи да је дошао народ. Сви су стаљежи били заступљени, а највише онај, који је најмногобројнији. Наших ратара беше на стотине, младе девојке у простом оделу, дукатима на врату, пуниле су први пут редове оваке забаве. Нису заостале ни наше занатлије, па ни трговци а већ дабогме да не изостадоше ни они, који пером раде. Ко је дошао, тај се заиста ванредно провео, ко није дошао, доћи ће други пут.

Забаву је отворио брат Милан Јовановић, учитељ. Говорио је о Србину, а загледао га је са свакоје стране. Овде не могу да будем опширан, али толико морам забележити да је говорника предусрело и испратило клицање. Завршетак његовог говора распалио је присутне. Он световаше наш народ какав треба да буде, па да не пропадамо овако, ко што почесмо пропадати. Та добри људи, ваљда они савети неће остати узалудни!?

Три су песме отпеване у кору. Једну је певао мешовити кор, а две мушки кор. Наше певачко друштво заиста лепо пева, али нам се чини, да оно не уме баш тако лепо певати, као ови корови. Публика је била занета; изазивању не беше краја, па су се две песме и понављале. Нема сумње, да пуна дворана јако упливише на расположај певача. То се овог вечера најбоље опазило.

Брат Душан Јанковић концертиста певао је две песме. Он је новосадској публици познат са своја досадања два концерта. Напоменућемо само, да је певао „Растанак“ кога он јединствено пева а нуз то је отпевао „смесу бачких народних песама“, коју је компоновао нарочито за ову забаву. Певачев глас и оне дивне песме, које је певао, очарале су све присутне, а управо су задивили оне, који га до сад још не чуше. Пљескању не беше краја и брат Јанковић је морао на бурно захтевање публике понављати.

Какво ће уживање прибавити публици брат Душан, то смо знали бар ми који га слушасмо до сад, или читасмо о његовим успесима по Златном Прагу. Али да ће госпођица Катица Јанковићева, сестра Душанова, онако певати, као што је певала, то нико није ни слутио, бар у Новом Саду не. Сестра К. Јанковићева певала је први пут пред широм публиком соло. И ми чусмо звуке, необично чисте, светле, пријатне, звуке какви се ретко чују. Млада, петнајестогодишња певачица има заиста диван сопран, који већ сад достиже висину, која се тражи од концертне певачице. Ако госпођица Јанковићева буде свој глас још даље изображавала, имаће на том путу сјајну будућност. Публика је њено певање примила бурним одобравањем и изазивањем, на што је млада певачица отпевала ван програма песму: „Море ми је.“

Брат Ђура Стајић свирао је на хармонијуму „смесу српских народних песама.“ Они који знају какви се звуци могу измамити из хармонијума, неће се зачудити кад речемо, да је брат Стајић врло вешто подражавао прво карабе, па онда гајде. На појединим местима чинило се, као да слушаш неке необично пријатне гајде, а не хармонијум. Слушаоци беху врло пријатно изненађени овом свирком, која је оставила дубоког утиска и била највећим одобравањем пропраћена.

Сестра Вукосава Бичанска декламовала је: „Гусларева смрт“ од Змаја Ј. Јовановића. Па како? Слушаоци задржали дисање, и у свечаном ћутању слушали ту дивну песму Змајеву, која је тешко кадгод са више осећаја и вештине изговорена. После свирке старца гуслара Прелића изгледала је декламација: „Гусларева смрт“ као нарочито за тај случај написана. Слушаоци су младој, даровитој и вештој декламаторки на врло бурни начин исказали своје допадање.

Напомињемо још да је сестра Матићева пратила на гласовиру певаче. Она се тога примила у последњем часу, кад се коровођа г. Доубек поболео, те тако овој забави учинила велику услугу. Одбор је њој и госпођицама Јанковићевој и Бичанској уручио по буке цвећа.

ЛИСТАК.

СРПСКИ ГУСЛАР ТОМА ПРЕЛИЋ.

Ја не знам да се и један народ поноси ма чиме тако јако, као што се ми Срби поносимо с гуслама и гусларима. У нас су постале гусле светиња, а гуслари апостоли српске свести и српске слободе. Има и данас читавих српских покрајина где ни једна кућа није без гусала. То је као нека икона.

Од свију српских крајева најмање су наши овострани крајеви очували гусле. Кад оставимо на страну Крајину где још брује гусле јаворове, онда се може рећи да је по другим крајевима у погледу гусала зло. У Срему их има више но у Бачкој и Банату, али и тамо се губе, губе гусле заједно с гусларима. У најновије доба почеле су и власти да војују против гуслара; данас им се забрањује певање чак и у Раваници при тужној видовданској светковини.

Још ми знамо шта су нам биле гусле и гуслари; свест о томе хвала богу није изумрла. Змајеву дивну песму:

Узео деда свог унука
Метн'о га на крило,
Па уз гусле певао му
Што је негда било —

зна и најмање Срче. Али кад се сетимо последњих речи те песме, кад се сетимо, где деда теши унука велећи:

„Кад одрастеш па размислиш
Касће ти се само“ —

онда се морамо с болом запитати: кад одрасту та Срчад, хоће ли онда још у нашим крајевима бити гусала и гуслара? Неће ли Срчад из наших крајева, која су данас у колевци, моћи само још у музејима и на сликама видети гусле? — Заиста, то питање није без основа.

С тога гледишта ја рачунам у велику заслугу новосадском одбору, који је приредио „народну забаву“ што се сетио гусала и гуслара. Јер што је истина, истина је; мора се на жалост признати, да већа половина гостију, која је била на забави, није у свом веку никад слушала гусле и гуслара.

Одбор је пао на ту сретну мисао, да позове баш седог гуслара Тому Прелића из Сланкамена. Тома Прелић је данас најчувенији гуслар у целом Срему. И он је прави гуслар, гуслар у пуном смислу речи. Он не пева само, него и ствара песме. Његова песма „Смрт кнеза Михајла“, која је штампана у овогодишњем календару „Годишњаку“ заиста је дивна и пуна песништва.

Тома Прелић казује, да се родио у Сланкамену и да му је сад 64 а можда и више година. Није их бројао, а и нашто му, кад он не зна за дане, месеце и године; његов цео век је само велика, дугачка ноћ . . . Он је као сваки прави гуслар српски — слеп. Очњи вид је изгубио у својој трећој години, с тога се и не сећа ни на шта; не зна како изгледају људи; не може да се опомене на небо и на сунце. Он види пред собом само стару српску славу и величину, замишља у својој памети јунаке српске; ужива у будућности српској. Кад-кад му долази у походе вила Равијојла, и онде узме гусле јаворове, па ствара сам песме.

Некад је био Тома Прелић јунак на гуслама. Кад је певао у Раваници, по славама и вашарима, онда се око њега искупи хиљадама људи . . . а он пева од јутра до мрака, пева песму за песмом, док не испева сву историју и прошлост српску. Глас му је био звонак и светао, гусле да им равне нема не само у Срему, него можда по целом Србинству. Ко га је слушао гудити још пре дванајестину година, тај се дивио какве звуке може да измами Тома из својих гусала. Народ га је увек богато даривао, и он има данас кућу, има толико, да без невоље може дочекати своје последње дане.

Већ од 6 година не пева Тома Прелић више. Рука му мало отежала, глас му изгубио ону светлу боју, само је још остало срце у гуслара, остао му осећај којим казује песме. Тек кад-кад, да га жеља мине, лаћа се деда Тома гусала. Кад је била Вишњићева прослава, бечка академска дружина „Зора“ позвала је деда Тому да пева у Грку, али је стари гуслар био у оно доба слаб и болешљив, па није могао отићи. Сад се ипак одазвао приређивачком одбору и дошао у Нови Сад да пева на народној забави.

Дошао је радо; — па кад је закасниo у бешћи влак, он је по снегу и непогоди дошао колима у Нови Сад, само да одржи реч. На дан забаве био је назебао и уморан али је заборавио на себе и свој умор, но само питаше: „Нећу ја вас данас осрамотити.“ И кад чусмо брујање његових гусала, ми му одреда узвикнусмо: „Не бој се деда, нећеш.“

Деда-Тома Прелић изабрао је сам песму, коју ће певати. Кад га запитасмо, која му се песма чини најлепша, он одмах рече, да је то песма о војводи Рајку, где Рајко казује Маргити девојци по реду све српске војводе, казује стару српску славу и величину, а напослетку песма теши Србе да не клону духом. И остало је на тој песми.

Кад је дошао ред да на забави запева гуслар, подигла се завеса и гледаоци сагледаше диван призор. Имал кога, да није гледао познату слику, „Срби око певача“, коју је донео и овогодишњи календар „Орао“? Таква се слика указа и гледаоцима. На позорници беше удешена шума, на средини грм, а под грмом седи слепи гуслар, са дугом брадом и косом. Плећа су му широка, лице лепо и значајно. Пред гусларом лежало је два три млада Срчета и Српкињице, а у полукругу — народ. Наше ратарске девојке и момци, па и старији људи исплетоше венац око гуслара.

Заори се усклик из много стотина грла и помеша се са првим звуцима гусала. Песник гуслар Прелић отпоче певати. Нема више оног негда звонког гласа, али је ту осећај. Сваки

Утисак целе забаве беше очаравајући. Онако одабран, разноврстан и скроз српски програм није видио Нови Сад већ од много и много година. При том се може рећи, да су тај програм изводили већином вештаци у својој струци. Успех дакле није ни могао изостати.

А шта да речемо о игранци која је после свршеног програма настала? Прво на реду беше: **коло уз гајдаша**. И поче се хватати коло, дивно, ишарано, оплетено, навезено . . . Све се измешало онако, како треба да је, а како давно није било. Наше певачице почеше се хватати до ратарских момака, црни капути нађоше се до ратарских девојака и одједном се заталаса. Беше то давно невиђено коло. То се коло раширило по целој дворани народног позоришта; но замало па застаде. — Гајдаш се у том огромном колу изгубио. Требало је бар три четири гајдаша па да се чују. Није вајде, морала је засвирати војена музика. И заталаса се то велико огромно коло, па се после четврт сата раздроби у 10 и више мањих кола . . . Играла се „пољска“, па опет коло, четворка, „влајна“ ал вршак одушевљења достиже се, кад засвира гајдаш: „**сарајевку**“. Наш ратарски свет дивно игра ту дивну игру. Ко је није знао научио ју је за тили час, па се опет створи коло од три четири реда, једно у друго, да се могао гајдаш боље чути. Ко је то видио, а имао срце у грудима, томе је то срце од одушевљења раздрагало се . . . Многима пођоше сузе на очи, кад видеше да се може онако лепо, братски, сложно.

За време одмора свирао је по други пут седи гуслар, и омладина потече да га што боље чује, да не изгуби ни једну једину реч.

После тога наста у побочној, мањој дворани здрављење. Прву је здравицу изговорио Пера Попадић. Он је наздравио идеји ове народне забаве. Здравио је приређивачима који погодише прави пут, прави начин народне забаве и желео је, да ова забава не остане усамљена. За тим је здравио др. Божески певачима и певачицама, управо као учтив човек певачицама и певачима. Живко Вулетић је наздравио брату Душану Јанковићу и сестри му, који су украсили ову забаву. За тим је здравио Сава Стојковић народу који се тако лепо одазвао. Здравили су још учитељи Рад. Хорват, Љуб. Михајловић и други, а здрављено је свести, гуслару и свему што је добро и племенито.

У четири сата ујутру почеше се гости разилазити. Мало је ко отишао пре, но што се и последње коло одиграло, а баш нико није отишао пре, но што је искрено пожелео, да се опет у згодно време нађемо на овако дивној народној забави.

Политички преглед.

Русија и савезне државе. Новине јављају, да су већ отпочети преговори између Русије и Аустро-Угарске и то преко Бизмарка. Русија захтева, да се уклони из Бугарске принц Фердинанд, а о томе, да руска војска поседне Бугарску вели се, да Русија још није ништа споменула. Међу тим Русији наклоњене новине а иначе добро обавештене, веле да то није истина. Са преговорима се још није отпочело, него је било сама измена мисли, што још не значи преговарати.

је задржао дисање, тишина беше свечана, сваК се напрегао да чује. Тај се тренутак не може заборавити. А баш онај старачки, свечан глас, беше од савлађујућег утицаја. Кад је певач замукао а само још брујаху гусле јаворове, плану бенгалска ватра и осветли позорницу. Гледаоци сагледаше најјасније слику: „**Срби око певача**“, и поново се просу широм целе дворане тапшање и одобравање . . .

За време одмора певао је гуслар још једном и ту се видело, да још има у нашем народу осећаја, за гусле, јер сви а нарочито наш млађи свет окружио је гуслара, те нетренимице слушаше.

Нека је поново хвала приређивачком одбору што се сетио да са гусларом увелича забаву, а нарочито што се том приликом сетио баш на гуслара песника Прелића. Смртни смо људи . . . наши дани све су блеђи, а гуслари све су ређи, нарочито гуслари песници, као што је Прелић.

Доћи ће једаред време, кад ћемо пабирчити по памћењу и по календарима песме Томе Прелића, доћи ће време кад ће се његово име забележити као име једног од најбољих српских гуслара овога краја. То време није јако далеко, то ће време доћи онда, кад гуслара Прелића понесу у хладан гроб. Такви смо ми! Човек треба најпре да умре, па тек онда разбирамо о њему.

Но хвала приређивачком одбору, он је указао своје поштовање живоме гуслар-песнику, хвала те нам је дао прилике, да једаред и она мала деца која беху на забави могу рећи: „И ја сам слушао гуслар-песника Тому Прелића.

ДОПИСИ.

Нови Сад. (Треба ли женскиње да прате јавне ствари?) Пре кратког времена поведе се реч у женском друштву о јавним стварима. Ту се развила доста жива дебата само о једној забави, са којом су доводиле и политику у свезу, а на којој су хтеле суделовати и неке од женскиња из истог друштва.

Па за дивно чудо, једна млади женскиња рече како је то опасно и штетоносно не само за поједине суделачице него и за цело друштво, да суделује на такој забави где пада и нека политичка сенка. А ако вам је то позив, рече она, да се истичете, оснујте „духовити клуб женскиња“.

Из овог се види, да наше женскиње неправе јавне ствари, него како им ко изнесе баука од политике пред њих, оне се заплаше и непитају даље јер то и неспада у њин делокруг.

Нећу да кажем са овим, да женскиње треба да терају политику и да се истичу, јер ту су нам ево људи, који се боре на том пољу, али Српкиње су од старина не само пратиле, него и учествовале у јавним стварима, па ваљда нећемо у назадак!

Наравно да је позив жене велики и да она треба сву пажњу своју, да обрати на своју малу државицу, свој дом, у којој треба не само умно, него и телесно радити, и где несме ни најмању ситницу превидити, јер је теже погрешке исправљати, него их се чувати. А да добра домаћица треба свуда да доспе и да подупре каже нам и опште позната пословица „не стоји кућа на земљи, него на жени“.

Даље треба својој околини, а нарочито малишама, ако их у кући има, да предњачи добрим примером, а ове последње да напаја српским духом, јер у њеним је рукама да створи од њих шта хоће. Па баш за то треба она оштрим оком, да прати сваки рад и покрет нашег народа, и несме ту ништа превидети, јер из свега мора црпети користи за себе и свој дом.

Дакле по мом мишлењу је врло нужно да женскиње прате јавне ствари. А што се тиче учествовања на забавама, па биле оне за народ (а ваљда су све за народ) или незнам за коју секту, ту сам увек на мети, колико могу да послужим. Само сам против оних забава, где наше женскиње, ли тога ради иду тамо, да истичу своје раскошно одело, као што су то наши „нобл балови“ и „венчић са костимом“, где се силни новци утроше на одело, и целу ноћ се ужива једино само у игрању, а духовне забаве баш никакве нема.

Ово с тога овде износим, јер се бојим да нас има више које тако мислимо, као она млада женскиња, или је можда и она само тако говорила, а друкчије мисли и ради. Што би ми врло мило било.

—ћа.

Вести из места и са стране.

Болничка задруга новосадске трговачке омладине држала је прошле недеље годишњу главну скупштину. Председавао је председник задруге г. Пера Попадић. Извештај о раду друштвеном од прошле године примљен је на повољно знање. При избору задружног лекара није могло доћи до слоге, већ дође до гласања. Том приликом се поделише гласови на једнако. Др. Кода, досадањи лекар задруге добио је 16 гласова а др. Станојевић такође 16. Председник је дао свој глас др-у Станојевићу. Часници су остали већином старо, само се досадањи председник не мога даље примити и даље понуђене му почасти, а на његово место изабран је једногласно г. Ђока Поповић. Опширнији извештај о току скупштине, као и стање задруге прошле године донећемо у идућем броју „Заставе“.

Црногорски капетан Вуксан Грујић из села Клопота. „Гласу Црногорца“ пишу из Братоножића, да је онде умр'о капетан Вуксан Грујић. У истом листу читамо о покојнику ово: „Покојнику је било нешто преко 55 година, а служио је државу и господара, почевши од кнеза Данила, преко 30 година, вазда на задовољство Његовог Височанства и на срећу народа братоношког. Почео је служити као перјаник, па је постао капетан. За време прошлог рата био је командир. Он се ту вазда показао витешки и јуначки, те ће бити на углед и дику у будуће нараштаје. Господар га је одликовао даровима свога признања, медаљом белом, жутом, златном, крстовима, звездом и почасним мачем. Вуксан је био још од три паса пример јунаштва и поштења. Његов се батаљон показао сваком приликом као први за последњих ратова, као на Кучима, у Белопавлићима, на Бару, на Румији и на Гусињу. Но у миру радио је народ братоношки по његовом савету и настојавању, и пре и после рата доста радова на општу корист. Учињене су две бистијерне на цаду, саграђен је мост на Ножицу и дограђен је онај на Морачу, поправљене су и повишене две цркве, особито пак сагради се лепа школа на П. Б. Још је радио на томе да се цркве украсе и да се састави споменик погинулим јунацима оних бојева у којима се он борио. Није дочекао да и то сврши, но је оставио тај завет својим заменицим. И у породичном животу био је са својом женом Миленом светла образа и углед свима Тек умре не остави мушка порода. У његовом су дому дочекивани многи светли гости, како из наше државе тако и иностранци, а многи су сиромаси нахрањени на његовој трпези. Једном речи, био је узор поштења, на углед многим богатијим од себе. Много се старао око тога да школа буде што напреднија и да је народ све више пригрли; та му је тежња признавата више пута похвалним листовима министарства просвете. 31. децембра био је потоњи пут пред школу, и ако је био тако слаб да се једва могао коња држати, да нареди да дођу сутра на скуп сви родитељи ђачки да се поразговарају о напретку и добру школе. Лака му црна земља, коју је својим јунаштвом помогао очувати слободу и поносну, и вечна му памет!“

Добротвор — убијца. Читамо у београдском „Дневном Листу“: Јуче про подне око 11 часова догодио се у згради касације врло немио призор. Лазар Цветковић, бив. судија суда окр. алексиначког, који је био осуђен на робију због извршеног убијства над својом поћерком, покушао је да изврши атентат над г. Дим. Радовићем, председником касације. Разлози који су ге побудили на то нису познати. Говори се да га је хтео убити за то, што му није дозвољено поновно суђење по његовом делу. Јуче око 11 часова дошао је у касацију и питао за г. Радовића. Рекоше му да је у заседању. Он оде до заседања, отвори врата, извади револвер и избаци три метка на г. Радовића, али га сва три метка омаше. Видевши да није постигао своју цељ, окрене на себе револвер и испали два метка, од којих га један погоди у прса, а други у главу. Оба погодка била су смртоносна. Тело његово однешено је у болницу ради саране. Полиција је одмах у стану његовом извршила претрес, не би ли нашла каквих артија и писама, из којих би се могло дознати за мотиве атентату. Лазар Цветковић познат је свету као добротвор. Он је прошле године једном приликом поклонио фонду за сиротну и напуштену децу 12.000, а другом приликом 500 динара. Лазар је живио врло скромно. У грађанству сматран је као врло поштен. Шта га је руководило на такво дело, показаће истрага.

Трговина.

= **Нови Сад**, 9. (21.) фебруара. На горњим житарским пијацама је у сљед мекшег зимског времена и опет у сљед све то већег уверења да је на политичном обзорју за дуже времена осигурана ведрина, престала је она бивша живахност у промету са раном па и цена је шеници малаксала. На нашим доњим пијацама је мало довоза са раном; на жељезничним станицама у нашој околини пут будимпештанске пијаце у знатним количинама се односи шенице и кукуруза; наши млинови мање израђују брашна те нису вољни цену шеници досадању да одрже; спекуланти се нежуре са куповањем пикојега зрна водом је одвоз за дуже времена немогућан. Цена је данас рани на нашој пијаци ова: Шеница 6 ф. 50—60 н. најфинија каквоћа 6 ф. 70 н. Наполица 5 ф. 50—60 н. Јечам 4 ф. 20—40 н. Зоб 4 ф. 50—60 н. Кукуруз 5 ф. — 5 ф. 10 н. Све од 100 кгр.

Посо са производи на нашој пијаци се није отпочео што живљим прометом. Купаца са стране нема.

*

У **Руми** је одржан годишњи вашар на истом су само мршави свињи нешто више тражени и скупо цењени па и плаћани доклен је остала стока доста јевтино нуђена. Занатлијска и трговачка роба није тражена. Вашар у опште врло лоше по продавце испао.

*

У **Будимпешти** 6. (18) фебруара. Шеницу су мање нудили али и воља за куповање није била што боља; тенденција беше доста чврста но цена се једва одржала. Остала су зрна са малим прометом без промене са ценом Шеница потиска 81· 7 ф. 42½ н., 80· 7 ф. 40 н., 80. 7 ф. 35 н. 79·5. 7 ф. 35 н., 79. 7 ф. 30 н. 78·5. 7 ф. 25 н. Пештанска 81· 7 ф. 37½ н., 79·5. 7 ф. 30 н., 78·5. 7 ф. 25 н. Банатска 78. 7 ф. 30 н. Бачка 78·5. 7 ф. 30 н. Подунавска 76·5. 7 ф. 5 н. Све на три месеца. Зоб 5 ф. 20—35 н. Кукуруз 5 ф. 50—60 н. За готов новац. Шеница за пролеће 7 ф. 16 н., за јесен шеница 7 ф. 60 н. Кукуруз за мај-јуни 6 ф. 2 н. Зоб 5 ф. 40 н.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи
од 8. фебруара.

Дукати — — — — — — — —	5·92
Наполеондори (20 франака) — — —	10 02
4% угарска златна рента — — —	96·75
5% „ папирна „ — — —	83·30
Немачке држ. марке — — — —	62·15

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 8. фебруара у вече.)

Будимпешта. (Саборски извештај.) Великом већином примљен је финанцијски закон. Министар-председник Тиса рекао је, да и овом приликом не може другог јамства дати за успостављање равнотеже у нашим финанцијама, него што га је дао, кад је поднео законски предлог о прорачуну, а то је: ако не наступе изванредни и изненадни догађаји, да може мирно рачунати, да ће му испасти за руком да васпостави равнотежу у угарским финанцијама.

Лондон. Из Петрограда стигли су амо брзојави, да се између Русије, Немачке, Аустро-Угарске и Турске због Бугарске воде преговоре. Све се именоване државе сложиле већ у томе, да се принц Фердинанд уклони из Бугарске.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изашао је

„ЈАВОР“

БРОЈ 6.

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Властник: **Змај Јован Јовановић.** Уредник: **Др. Илија Огњановић.**

Садржај:

Први снег. Песма. Од Сава. — Деда-Јанко. Приповетка Надана Љубише Радишића. — Сиротица Смиља. (Народна.) Из збирке Марка Суботића учитеља. — Све своје најбоље. Приповетка Младена Јоцића. — Опис „ц. к. генерала Србаља од 1759. до 1810. и ц. к. обрстера Србаља од 1744.—1810.“ од фмл. Саве Продановића. Приопштио, исправио и допунио Димитрије Руварац. — О лепоти, љубави и стиду. (Скица.) (Свршетак.) — Листак. Једно по вечери. — Књижевност. — Белешке. — Разно. — Књижевне белешке. — Одговори. — Нове књиге.

„Јавор“ излази сваке недеље на читавом табаку и стаје на 3 месеца ф. 1·25. За стране земље ф. 1·50.

У Н. Саду 6. фебруара 1887.

Лука Јоцић,
издавач „Јавора.“

РЕД ВОЖЊЕ
ЖЕЉЕЗНИЧКИХ ВЛАКОВА

ВАЖИ ОД 1. ЈУНА 1887. П. Н.

Полази из Новог Сада у Београд:

Брзи влак у 8 сати и 18 м. у вече.
Особни влак у 5 сати 55 м. по подне.
Мешовити влак у 9 сати 6 м. пре подне.

Полази из Новог Сада у Будимпешту:

Брзи влак у 7 сати 44 м. из јутра.
Особни влак у 8 сати 12 м. у вече.
Мешовити влак у 9 сати 54 м. пре подне.

Муњевити влак из Новог Сада у Ниш сваког петка у 10 с. 51 м. пре подне; из Новог Сада у Будимпешту сваке суботе у 4 с. 23 м. из јутра.

ОГЛАСИ.

ПОМОЋНИК који добро мађарски, хрватски и немачки говори а при том је мешовитој радњи вичан и добар продавац, тражи се за 1. март п. р.

ТОМПАК И ХАЈНРИХ,
2—3 Терезовац (Славонија.)

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
Н. П. СИМОНОВИЋА
У ИРИГУ (Срем)

потребује два добра спомомоћника, који су добри продавци, а притом српски, немачки и мађарски говоре. 3—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
КРСТЕ М. ВУИЋА
У РУМИ

потребује помоћника који може одма ступити. 2—3

ПРОДАЈЕМ

своју кућу налазећу се у Меленци бр. 858. из слободне руке. Кућа је нова са дуплованом грађом, црепом покривена, на ћошку је, састоји се из три собе, дућана, кујне и из врло лепе баште; даље се налази котарка и штала обоје црепом покривено.

Врло згодно место за дућан и бирт.

Известити се код **Пере Јовановића,**
2—3 у Меленци.

ПРОДАЈА КУЋЕ.

У најближој близини пијаце и у најбољем стању продаје се кућа из слободне руке за готов новац. Кућа се састоји: из пет соба, кујне, шпајза, подрума и коморе за дрва. — Упитати треба у администрацији „Заставе“. 2—3

ДАНИЛО ГЕРГУРОВ
У СОМБОРУ

потребује за своју **гвожђарску трговину**, једног млађег спомоћника, који је српском, мађарском и немачком језику вичан; — ступити може одма. 2—3

МАНУФАКТУРНА РАДЊА
МИЛАНА Д. ПАНДУРОВИЋА
у Шиклошу

потребујем за моју радњу вештог спомоћника, мађарски мора знати. Првенство има онај који и манУфактурну радњу разуме. 3—3

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.